

معاون علمی رئیس‌جمهور معتقد است در شاخص‌های توسعه هوش مصنوعی روند همگون و مناسبی نداریم

باید نقشه راه هوش مصنوعی طراحی کنیم

«فرهیختگان» در آغاز سال تحصیلی گزارش می‌دهد

۴ اتفاق تازه دانشگاه

سال تحصیلی جدید چه زمانی آغاز می‌شود؟
بررسی تقویم آموزشی ۲۲ دانشگاه کشور

فرهیختگان

دانشگاه

شماره ۴۲۱ | ۱۴۰۳ شهریور | WWW.FDN.IR

غلامرضا ظریفیان
در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

وزارت علوم را من اداره نمی‌کنم

مدیر امور بین‌الملل ستاد فناوری نانو در گفت‌وگو با «فرهیختگان»
ابعاد نخستین حضور ایران در جمع نانوئی‌های بریکس را تشریح کرد

طراحی برنامه توسعه میکرو در سیلیکون ولی روسیه

معاون علمی رئیس‌جمهور معتقد است در شاخص‌های توسعه هوش مصنوعی روند همگون و مناسبی نداریم

باید نقشه راه هوش مصنوعی را طراحی کنیم

نخستین نشست خبری حسین افشین، معاون علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان رئیس‌جمهور روز گذشته به بهانه برگزاری دومین جایزه ملی فناوری «نکست» برگزار شد. او البته در این نشست درخصوص برخی مسائل حوزه فناوری هم نکاتی را ارائه کرد اما بیشتر مباحث او ناظر به نکست بود. در نشست روز گذشته شقایق حق‌جوی جوانمرد، معاون توسعه فناوری‌های راهبردی معاونت علمی و قاسم مصلحی، رئیس شهرک علمی و تحقیقاتی اصفهان هم درخصوص این جایزه نکات خود را ارائه کردند. در پایان این نشست هم از پوستر دومین جایزه فناوری نکست رونمایی شد.

حسین افشین، معاون علمی رئیس‌جمهور، جایزه فناوری نکست را بستری برای تعامل میان دولت، صنعت و دانشگاه به منظور حمایت از تولید علم نافع و فناوری عنوان و خاطرنشان کرد: «دولت از صنعت و شرکت‌ها حمایت می‌کند تا از ظرفیت علم و دانشگاه در مسیر تحقیق و توسعه بهره برده شود و آن را گسترش دهد و از این لحاظ جایزه نکست را نماد اعتماد بین دولت و صنعت به دانشگاه و علم می‌دانم.» وی با تأکید بر اینکه معاونت علمی برای حمایت و توسعه شرکت‌ها در تمامی سطوح و استعدادهای مختلف، برنامه دارد و این حمایت صرفاً معطوف به شرکت‌های بزرگ نیست، ادامه داد: «جایزه نکست به‌طور خاص، زمینه‌ای برای حمایت و ترغیب شرکت‌هایی است که از گردش مالی مناسبی برخوردار باشند و شرط لازم برای احراز این ویژگی در دور دوم جایزه نکست، پنج میلیارد تومان در نظر گرفته شده است که اگرچه این عدد برای امروز و نسبت به سال گذشته عدد خیلی بزرگی نیست، اما با قصد ترویج و نهادینه شدن فرهنگ تحقیق و توسعه، بازار فروش و حضور شرکت‌های جوان‌تر، این میزان در نظر گرفته شد.»

نیازمند برنامه‌ریزی راهبردی در هوش مصنوعی هستیم

معاون علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان رئیس‌جمهور با اشاره به اینکه نیازمند یک نقشه راه و برنامه‌ریزی راهبردی در عرصه هوش مصنوعی هستیم، ادامه داد: «در حوزه هوش مصنوعی نسبت به پیشرفت دنیا و منطقه فاصله داریم و نیازمند کار جدی‌تری در این حوزه هستیم. در همه شاخص‌های توسعه فناوری هوش مصنوعی از جمله علم و انتشار دانش، بازار، محیط کسب‌وکار، قوانین و مقررات و سایر مولفه‌ها، روند همگون و مناسبی نداریم و باید نقشه راه دقیق این حوزه را طراحی کنیم و طبق این نقشه راه بینیم که تا چه اندازه قصد داریم به توسعه زیرساخت، نرم‌افزار و سایر حوزه‌ها ورود کنیم و در این حوزه‌ها تا چه اندازه به دنبال سرمایه‌گذاری هستیم و تا چه میزان توانایی تخصیص بودجه داریم.» وی توسعه فناوری هوش مصنوعی را یکی از مهم‌ترین اولویت‌های معاونت علمی برشمرد و افزود: «توجه جدی به توسعه هوش مصنوعی و توسعه متوازن در مولفه‌های رشد این فناوری، جزء اولویت‌های معاونت علمی است. این حوزه در محورهای دور‌نخست جایزه ملی فناوری نکست قرار داشت و در این دوره نیز با هدف توجه به

دیگر حوزه‌های اولویت‌دار و راهبردی فناوری‌ها، حوزه‌های مواد و ساخت پیشرفته، فناوری‌های اپتیک، کوآنتوم و میکروالکترونیک، زیست فناوری و پزشکی دقیق به‌عنوان محورهای جایزه امسال در نظر گرفته شد.»

اعتماد زیست‌بوم فناوری بزرگ‌ترین سرمایه ماست

معاون علمی رئیس‌جمهور با بیان اینکه تمهیداتی صورت گرفته است تا دور دوم نکست، جایزه نقدی و تسهیلاتی حتماً تا پایان اختتامیه همزمان و بدون تأخیر پرداخت شود، عنوان کرد: «ما اعتماد زیست‌بوم فناوری را به‌عنوان بزرگ‌ترین سرمایه می‌شناسیم. از آغاز فعالیت در معاونت علمی در گزارش‌هایی که دریافت کردم موضوع تأخیر در پرداخت بخش تسهیلاتی جایزه برندگان دور نخست این رویداد مطرح بود که بر پرداخت سریع آن تأکید کردم و سازوکاری تمهید شده است تا این جایزه را به سهولت دریافت کنند. ضمن اینکه برای دور دوم این جایزه نیز زمینه لازم فراهم شده است تا جوایز بدون تأخیر و حداکثر تا بعد از اختتامیه پرداخت شود.» وی با بیان اینکه توانمندی طرح مساله جاز اهمیت بسیار بالایی در زیست‌بوم فناوری، نوآوری، دانشگاه و صنعت کشور است، ادامه داد: «باید بیاموزیم که در حوزه دانش و صنعت مساله را درست و دقیق طرح کنیم و سوال طرح کردن مشکل‌ترین قسمت کار یک استاد یا معلم در تدریس است و در حالی‌که مثلاً اگر ۳۰ درصد معلمان و ۲۰ درصد استادان این توانمندی را دارند در بخش صنعت توانایی حل مساله کمتر از ۱۰ درصد است، بنابراین باید نخست بتوانیم توانمندی طرح مساله را در صنعت تقویت کنیم.»

نکست؛ نماد اعتباربخش محصولات ساخته شده با فناوری‌های پیشرفته است

شقایق حق‌جوی جوانمرد، معاون توسعه فناوری‌های راهبردی معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان رئیس‌جمهور در نشست خبری جایزه ملی فناوری نکست با بیان اینکه معاونت علمی دیده‌بان آینده ایران است و از تحقیق و توسعه در صنایع بخش خصوصی حمایت می‌کند، ادامه داد: «دولت در کنار فعالان زیست‌بوم فناوری و نوآوری و فعالان صنعت ایستاده است تا فناوری‌های راهبردی پیشرفته و مز دانشی با ریسک کمتری به نتیجه برسند.» حق‌جوی جوانمرد با بیان اینکه معاونت علمی تصمیم در قالب جایزه فناوری نکست، کنشگران بزرگ صنعت و شرکت‌های بزرگ فناوری را که توانمندی خود را نشان داده‌اند، حمایت کند، ادامه داد: «با توجه به اینکه یکی از رویکردهای اصلی معاونت علمی، حمایت از توسعه فناوری به‌ویژه در صنایع است، در قالب جایزه ملی فناوری نکست تلاش می‌کنیم شرکت‌های پیشروان و سرآمد در حوزه‌های صنعتی مختلف تصمیم بگیرند محصول رو به آینده خود را با استفاده از فناوری‌های پیشرفته طراحی، تولید و آماده کنند و به بازار برسانند.» وی افزود: «نکست

مدیر امور بین‌الملل ستاد فناوری نانو در گفت‌وگو با «فرهیختگان»
ابعاد نخستین حضور ایران در جمع نانوئی‌های بریکس را تشریح کرد

طراحی برنامه توسعه میکرو در سیلیکون ولی روسیه

بخش بیست و پنجم

رئیس‌انسانس ایران؛ دانشگاه ملی ایران و شاه

انتخاب استاد

در دانشگاه‌های خارجی چگونه بود؟

سلسله‌مراتب آکادمیک هم به دقت و لزوم فرانسه، آلمان و ایتالیا رعایت نمی‌شود. از این جهت در انگلستان ممکن است شخص ذی‌صلاحیت از ابتدای کار به عنوان استاد انتخاب شود. به میزان بسیار وسیع‌تری استادان آمریکایی بدون طی سلسله‌مراتب، از آغاز کار به عنوان استادان انتخاب شده‌اند. در آمریکا بسیار اتفاق می‌افتد که یک نفر در دانشگاهی با سمت دبیر یا دانشیار انجام وظیفه کند و همین شخص با انتقال به دانشگاه دیگری با سمت استاد مشغول کار شود. در اروپا مساله استادی کدام دانشگاه مطرح نیست و هر کسی استاد شد بدان ماند که در همه دانشگاه‌های مملکت استاد شده است چون دانشگاه‌های مختلف مملکت در انتخاب او به سمت استادی، صاحب‌نظر و مؤثر بوده‌اند. لکن در آمریکا هم سطح علمی و شهرت استادان و هم سطح علمی و شهرت و اعتبار دانشگاه‌ها، اختلافات فاحش و چشمگیر دارند و حتی دانشکده‌های بسیاری هستند که سطح علمی شان از بعضی دبیرستان‌های خصوصی آمریکا کمتر است! به همین منوال سطح کادر آموزشی، در آلمان و فرانسه بسیار از کادر آموزشی و درجه اول و مستعد آرزوی استادی را به‌گور می‌برند به علت اینکه استاد به اصطلاح کرسی زنده است و متقاعد نشده با استاد کرسی و همکارانش، در دانشگاه‌های دیگر نظر مساعد نسبت به شخص کاندیدا ندارند و گاه نظر مساعد نداشتن بر مبنای اختلاف طرز فکر و نه پسندیدن دیگر یکدیگر پیدا شده و با اطلاع مساله ارادت و تقاهم جای صلاحیت و آزادگی را گرفته است.

۸- در آمریکا واحد زیر نظر دانشکده دیپارتمان است که من در دانشگاه ملی آن را به کلمات بخش و قسمت ترجمه کردم (بعدها در دانشگاه تهران کلمه زشت گروه را که بوی نظامی‌گری می‌دهد، جایگزین آن کردند و به قول خودشان برنامه مرا پیاده کردند که به فارسی صحیح باید بگوییم به کار بستند چون برنامه من سوار نبود که پیاده شود.)

دیپارتمان مرکب است از عده معتابیهی استاد و دانشیار و دبیر و معلم. رئیس آن هم در بسیاری موارد از دانشگاه‌ها و موسسات دیگر غیر از دانشگاه ذی‌ربط وسیله رئیس دانشکده و رئیس دانشگاه انتخاب شده است. در صورتی که در دانشگاه‌های اروپا واحد زیر نظر دانشکده، شخص استاد کرسی است و استاد کرسی انواع معاونین را دارد به نام دانشیار و دبیر و معلم و... یکی از استادان کرسی همان دانشکده با روش‌های مختلف در ممالک مختلف اکثراً با روش انتخابی یا نوبتی برای مدت معینی به ریاست دانشکده برگزیده می‌شود. در آمریکا علاوه بر رئیس دیپارتمان که انتصابی است رئیس دانشکده هم انتصابی است و اکثراً از خارج دانشگاه مربوطه به وسیله رئیس دانشگاه منصوب شده است و اساس انتصاب او بر مبنای کارایی و توانایی اداره دانشکده است نه مقام علمی، در صورتی که در اروپا ریاست دانشکده یک مقام شاخم آکادمیک است.

ادامه دارد...

کتاب «رئیس‌انسانس ایران؛ دانشگاه ملی ایران و شاه» ابعاد مختلفی از جریان تشکیل دانشگاه در ایران و شکل‌گیری آموزش عالی به شکل و شمایل امروز را تشریح کرده است. کتابی به قلم علی شیخ‌الاسلام، موسس و رئیس دانشگاه ملی ایران که «فرهیختگان» از اوایل مرداد ماه بخش‌های مختلف آن را منتشر کرده است. در ادامه انتشار گزیده این کتاب نویسنده دلایل راه‌اندازی دانشگاه ملی را از زبان خود تشریح کرده و زمینه‌های شکل‌گیری فکر تأسیس دانشگاه ملی را توضیح داده است که در ادامه می‌خوانید. با ذکر این مقدمه صرفاً برای تنظیم مطالب، این فصل را به سه بخش: کیفیت سیستم آموزشی، تشکیلات اداری مالی و فرهنگ مدیریتی تقسیم و بسیار فشرده دانشگاه‌های اروپا را با آمریکا مقایسه می‌کنیم.

۷- طریق انتخاب استاد در دانشگاه‌های آمریکا با اروپا به کلی متفاوت است. نخست باید توجه کرد که در دانشگاه‌های آمریکا سلسله‌مراتب معلم و دبیر و دانشیار و استاد رعایت نمی‌شود. بسیاری کسانی هستند که چون صاحبان مشاغل بزرگ در دستگاه دولت و کمپانی‌های تجاری یا حتی موسسات جاسوسی بوده‌اند بدون رعایت هیچ‌گونه سلسله‌مراتب آکادمیک استادی دانشگاه آن هم استادی دانشگاه مهم و معروف و درجه اول به آنها داده شده. کمتر دانشگاهی است که از این قبیل اساتید نداشته باشد. حتی بسیاری استادان متقاعدین موسسات غیردانشگاهی هستند. البته این بدان معنی نیست که این اساتید واقعا صلاحیت علمی نداشته باشند یا همه استادان مردان و زنانی از این قبیل باشند که بدون طی کردن مراتب دانشگاهی به استادی رسیده باشند. در صورتی که در اروپا به خصوص در آلمان، فرانسه و ایتالیا مطلقاً استادی که با این نحو انتخاب و منصوب شده باشد وجود ندارد و اکثریت قریب به تمام استادان با طی سلسله‌مراتب آکادمیک و آن هم گاهی با رنج فراوان به استادی رسیده‌اند. در اروپا استادان دانشگاه‌ها گاهی به سرعت وزارت و مدیریت می‌روند، لکن وزیران و مدیران را راهی به استادی دانشگاه نیست و استادی دانشگاه در اروپا مستقلی خود را دارد. مستثنیاتی از این قانون کلی در دانشگاه‌های انگلستان به چشم می‌خورد. مسائل قومی از قبیل یهودی و کاتولیک و پروتستان و ممالک مختلفی که خود با پدران اشخاص از آنها مهاجرت کرده‌اند و کمپانی‌های بزرگ تجاری و مقالات عالی دولتی و اقلیت‌ها و بالاخره مسائل نژادی در آمریکا در انتخاب استادان تأثیر چشمگیر دارند لکن در فرانسه، آلمان و ایتالیا همین قدر کسی تبعه و اهل آن ممالک باشد کافی است و مسائلی از آنچه نسبت به آمریکا یادآوری شد به کلی مطرح نیست. لکن بدون هیچ‌گونه قانون نوشته‌شده‌ای به خارجی‌ها مقام استادی نمی‌دهند و حداکثر خارجی‌ها در فرانسه، آلمان و ایتالیا بعنوان استاد میهمان خواهند داشت. در انگلستان مسائل آمریکا مطرح نیست و تبعیت یا عدم تبعیت هم مطلقاً تأثیری در انتخاب استاد و سایر مشاغل آکادمیک ندارد و

می‌تواند نمادی اعتباربخش برای محصولاتی باشد که در ساخت آنها از فناوری‌های پیشرفته استفاده شده است. در این حالت، مصرف‌کننده تفاوتی بنیادی بین این محصول با سایر محصولات تولید شده را به‌لحاظ کیفیت و کارآمدی مشاهده خواهد کرد.»

معاون توسعه فناوری‌های راهبردی معاونت علمی به معیارهای انتخاب شرکت‌ها برای حمایت تحقیق و توسعه در قالب جایزه نکست اشاره کرد و گفت: «شرکت‌های واجد شرایط، شرکت‌هایی با وجود حداقل سه محصول با سطح آمادگی فناوری حداقل TRIA، فروش حداقل ۵۰ میلیارد ریال و دارای ساختار سازمانی تحقیق و توسعه با حداقل پنج نیروی انسانی متخصص باشند. حمایت از تحقیق و توسعه این شرکت‌ها زمینه‌ای فراهم می‌کند که از ظرفیت و توانمندی متخصصان و نخبگان استفاده شده و مانع از مهاجرت مغزها شوند.» معاون توسعه فناوری‌های راهبردی معاونت علمی گفت: «مخاطبان برای شرکت در دومین دوره جایزه نکست تا ابتدای مهرماه امسال فرصت دارند، طرح‌های خود را به دبیرخانه ارسال کنند. طرح‌های ارسالی شرکت‌های واجد شرایط باید دارای سطح آمادگی فناوری TRIA بوده، ایده‌های با عمق فناوری بالا و برخوردار از فناوری‌های نوظهور و دارای بازار بالقوه برای محصول نهایی باشد.» حق‌جوی جوانمرد ادامه داد: «ارزایی طرح‌های اولیه ثبت‌نامی تا ۳۰ مهرماه توسط دبیرخانه جایزه انجام می‌شود. همچنین ارزیابی و داوری آنلاین و میدانی طرح‌ها تا ۱۰ آذر انجام خواهد شد و از ابتدای ۲۷ آذرماه، فرآیند اطلاع‌رسانی و فراخوان ثبت‌نام در برنامه‌های مختلف جایزه، تا ۲۷ آذرماه انجام می‌شود. اصفهان در روزهای ۲۸ و ۲۹ آذر امسال میزبان دومین دوره جایزه نکست خواهد بود.»

برگزیدگان نکست چقدر جایزه می‌گیرند؟

قاسم مصلحی، رئیس شهرک علمی و تحقیقاتی اصفهان نیز در این نشست به حوزه‌های مختلف موضوعی دومین دوره جایزه فناوری نکست اشاره کرد و گفت: «این دوره دارای سه موضوع اصلی است. این موضوعات شامل «فناوری‌های مواد و ساخت پیشرفته»، «فناوری‌های اپتیک، کوآنتوم و میکروالکترونیک» و زیست‌فناوری و پزشکی دقیق است.» رئیس شهرک علمی و تحقیقاتی اصفهان عنوان کرد: «به برندگان رتبه اول رویداد، جایزه ۵۰ میلیارد ریالی و ۱۵۰ میلیارد ریال تسهیلات، رتبه دوم رویداد ۳۰ میلیارد ریال و ۹۰ میلیارد ریال تسهیلات و رتبه سوم ۲۰ میلیارد ریال و ۶۰ میلیارد ریال تسهیلات تعلق خواهد گرفت.» او جایزه فناوری نکست را یک فرصت مناسب برای حضور شرکت‌های بزرگ و پیشروان عرصه فناوری و نوآوری کشور دانست و افزود: «مهم‌ترین هدف از برگزاری این رویداد، حمایت از شرکت‌های بزرگ و ورود هرچه بیشتر صنایع به توسعه فناوری در کشور، رفع نیازها و توسعه بازار و البته هم‌افزایی و رقابت بین آنهاست.»

گفتنی است دومین دوره جایزه ملی نوآوری نکست، روزهای ۲۸ و ۲۹ آذرماه ۱۴۰۳ با هدف شناسایی و حمایت از این ایده‌های مبتنی بر فناوری‌های نوظهور در اصفهان برگزار خواهد شد.